XX. évfolyam 1901. **24. szám.** Turócz-Szt.-Márton, junius 16.

Felvidéki Hiradó.

KÖZMŰVELÖDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 »
Negyed évre . . . . . 2 »

Felelős szerkesztő: BERECZ GYULA. Főmunkatárs: BÁNFI JÁNOS
Kiadóhivatal: a turócz-szt.-mártoni „Magyar Nyomda".
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra czimezve Turócz-Szt.-Mártonba küldendők.

Hirdetések legjutányosabban, árszabály szerint.
Lapunk számára hirdetéseket — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetési iroda fogad el.

A tót nép nyelve.

Az utolsó időben, a cseh-tót nemzeti illetve a cseh-tót nyelvi „egység" kapcsán, többször volt szó a fővárosi hirlapokban arról, hogy a magyarországi tót nép nyelvét be kellene hozni a jelenlegi irodalmi tót nyelv helyébe.

A fővárosi sajtó, bizonyára politikai okokból, sürgeti a tót nyelv érvényesülését a tót könyv- és hirlapkiadás terén. Mert tény az, hogy a mostani irodalmi tót nyelv örökség révén a csehektől jutott a tótok használatába s tagadhatatlan az, hogy e tót irodalmi nyelv egész valójában a cseh nyelv bélyegét viseli magán. Ez a tény és semmi más táplálja azt a felfogást, hogy a tót nyelv és a cseh nyelv lényegileg egy és ugyanazon nyelv s hogy a csehek és tótok egy egységes nemzetet képeznek.

Az irodalmi tót nyelv elcsehesedése az oka annak, hogy ujra és ujra kiujul a cseh-tót nemzeti egységes irányuló törekvés s részben gondot okoz a számító és előrelátó politikusoknak . . .

Ha tehát igaz az, a mit magam is állitok s a miről én meg vagyok győződve, hogy t. i. az irodalmi tót nyelv nem a tót népnyelv keretein belül alakult meg, hanem a tótság melegházában sok tekintetben mesterségesen fentartott és ápolt idegenszerü növény az, s ha igaz az, hogy a magyarországi tót nép az irodalmi tót nyelvet nem is igen érti külön megtanulása illetve sok évi olvasása nélkül, ugy másképp az is igaz, hogy a tót nép-nyelv sajátságainak felkutatása, összegyüjtése és rendszeres feldolgozása politikai szempontból is kivánatos, a mint azt már egyszer a Budapesti Hirlap is mondotta.

De nekem itt nem czélom politikai czikket irni.

Én itt csak arra akarok rámutatni, hogy a tót irodalmi nyelv egy történeti fejlődésen alapuló *mélyen gyökeret vert jelenség, — a melylyel nem egykönnyen el lehet bánni.* Minden kaputos ember a felvidéken, mondjuk minden müveltebb városi ember, a mennyiben tótul beszél, *öntudatlanul már ez elcsehesedett irodalmi tót nyelv felé hajlik.* Ezt tartják az „uri" és „szép" nyelvnek s megvetik a falusit, a parasztot nyelvi eredetiségeivel.

A legkifogástalanabb magyar hazafias szellemü irók is meg vannak mételyezve a *magasabb tót stilussal* s hiába erőlködnek ugy irni, hogy őket a magyarországi nép megértse.

Nem ráfogás ez; idézek példákat.

Egy kifogástalan hazafiságu tót hirlap ujdonságai rovatában olvassuk p. o. a következő pontokat:

„Viedeňská okresná školská rada nariadila správam škól, *aby konaly vyšetrovania o spotrebe alkoholu školskými detmi.*"

A nép nyelvén ez igy volna:

„Okresná školská rada viedeňská naložila direktorom školským, *aby vybadali, či pijú a nakoľko pijú školské deti opojné nápoje.*"

A hirlap:

„Vyšetriť sa malo, *s ktorým rokom sa začína u detí lichoviny len pri jedle, alebo aj inokedy a ktorý druh alkoholu užívajú.*"

A nép nyelvén:

„Vybadať mali, v *ktorom roku počínajú deti piť opojné nápoje, či ich pijú len pri jedle a či aj inokedy a jaké opojné nápoje pijú?*"

A hirlap:

„Zároveň s týmto skúmaním *bolo zavedené skúmanie, jaký vplyv má alkohol na mravné chovanie a prospech v učení.*"

A nép nyelvén:

„Razom s tým vybadaním *vybadali aj to, že opojné nápoje jako učinkujú na mravné živobytie a na pokrok v učení.*"

A hirlap:

„V meste Stuttgart sa udal nasledovný prípad, *ktorý veľmi charakterisuje rozšírenie sa požívania alkoholu medzi školskou mládežou.*"

A nép nyelvén:

„V meste Stuttgarte sa prihodilo čosi, *čo trefne ukazuje, že mládež školská veľmi pije opojné nápoje.*"

A hirlap:

„ V zoologickej zahrade v Paríži *sa odohrala strašná scéna.*"

A nép nyelvén:

„Vo zverínci parížskom *prihodila sa strašná vec.*"

És úgy tovább. Az egyszerü tót ember, a ki az irodalmi nyelvben még elég gyakorlottságot nem szerzett, nem fogja a hirlap szövegét megérthetni. Erről minden olvasója a Felv. Hiradónak személyesen meggyőződhetik, ha fáradságot vesz magának, és eziránt próbára tesz néhány embert a népből.

Pedig itt nem valami elvont dolgokról van szó, a mit a nép egyszerüségében meg nem érthet, hanem egy egyszerü — ujdonságról.

Az idézett helyek a budapesti Slovenské Noviny f. é. április hó 15-iki számából vannak kivéve, de semmi esetre se rossz czélzattal. A hirlap szelleme igen jó és hazafias s szerkesztőivel nagyon barátságos viszonyban vagyok. E viszony minden maliciát kizár.

Én azért idéztem épen a Slov. Novinyt, mert ennek szerkesztőjéről és munkatársairól mindenki tudhatja, hogy nem panszláv agitátorok, hogy lelkes és őszinte hazafiak, — s ime mégis mennyire ki vannak téve az irodalmi tót nyelv általam kiemelt erők, hogy ugy mondjam, legyőzhetetlen hatásának! Ezt tapasztalva, mit tarthatunk azok nyelvéről, a kik nyiltan azt vallják, hogy a tót irodalmi nyelvnek főczélja: a *tótokat közelebb hozni a csehekhez?*

A helyzet ez:

Az irodalmi tót nyelv, ugy a mint van, nem felel meg kulturális feladatának s — reformra szorul.

Az irott tót nyelvnek csak az a feladata lehet, hogy a tót néppel való érintkezést lehetővé tegye a mai felvilágosodottság, az irásolvasás korában, de e feladatának csak ugy felel meg, *ha akként alakul át, hogy azt a tót nép megérti.*

Itt az ideje tehát, hogy a tót nép jól felfogott érdekében, mely ez esetben összevág a magyar államesme érdekével, — önállósitsuk a tót nép nyelvét s hogy ez által kiragadjuk a tót népet a cseh nemzeti geniusz gyámkodó hatalma alól . . . Ha tétlenül összetett kezekkel fogjuk továbbra is nézni az idők folyását, ugy az elcsehesedett irodalmi tót nyelv végre befejezésre juttatja a megkezdett müvet s a felvidéken olyan néprajzi viszonyok keletkeznek, a melyekben öröme telhetik majd — Prágának, a csehek fővárosának.

Mindezeket azért irtam meg, hogy gondolkodásra inditsam a felvidéki magyar faktorokat.

A tót népnyelv sajátságainak nyelvtani és szótári feldolgozása nagyon fontos dolog. Magától értetődik, hogy a népnyelvet előbb a helyszinén kell alaposan átkutatni s csak aztán lehet majd részére a tót iróknál az elismerést reklamálni.

De addig is, a mig a tót népnyelvnek nincs meg a kellő nyelvtana és szótára, kivánatos, hogy a tótul irók kerüljék a „magas stilust," — ez különösen azoknak szól, a kiknek nem állhat érdekükben, hogy a tót nyelvet „közelebb hozzák a csehez," — s a jelen irodalmi nyelv formái között igyekezzenek ugy irni, *hogy azt a nép megértse.*

Dr. Czambel Samu.

Báránybőrbe öltözött farkas meséje jut mindenkinek az eszébe, aki elolvassa az Alsó-Kubinban f. é. junius hó 6-án „*Testvériség*" czime alatt meginditott *politikai* hetilap „program helyett" fölirásu vezérczikkelyét és az ugyanazon csapáson botorkáló politikai közleményeit. Ez az uj lap ugyanis magyar nyelven szeretné megejteni a Felvidék értelmiségét azzal a settenkedéssel, hogy testvériséget, békességet és szeretetet igér a magyar nemzetnek s államnak, ha — megadja mindazokat az állam-bomlasztó engedményeket, melyeket a tót tulzók, nevezetesen a „Narodny Noviny" hasábjain oly sokszor, de nyilt s férfias őszinteséggel követelnek. A politikát hagyjuk, nézzük a testvéri szeretet megnyilatkozásait.

Az alsó-kubini lap ugyanis „baráti hivó szózatot" intéz Magyarországhoz oly történeti elmefuttatással, mely alapjában véve kereken megtagadja a magyarságnak honalapitó s államföntartó multját; — és a Sasinek Ferencz s társai ismeretes ábrándjai értelmében ki akarja forgatni ezéreves történelmünket és *közjogunkat*, ugy tüntetvén föl ez országnak állammá történt alakulását és *közjogi* kifejlődését, mintha Árpád, Szent István és régi meg uj államjogunk itt csak népek szövetségét ismerte volna, akár Svájczban, és mintha ez a hon nem is lett volna Magyarország, hanem *Hungaria*, a magyar pedig csak alkatrésze a *hungarus*-nak, mint a többi nemzetiségek; és végül mintha ez a közös gyüjtőnév a közös *latin* nyelvvel képezte volna a magyar államiságnak alapját, melyen „testvérszövetség hozta össze a népeket."

Nem lehet kiokosodni az agyafurt settenkedéssel megirt hosszu programm-ból, vajjon *állam-szövetséget*, vagy *szövetséges államot* akar-e gyurni Szent-István koronájának területéből, de, hogy az ismeretes *okolje* valamicsodás formája lebegett a szeme előtt: az nem szenvedhet kétséget, mert a történelem s közjogunk fönt ismertetett meghamisitása egyenesen és bevallottan abból a czélból történik, hogy „legyen ugy, mint régen volt". Am nem a magyar népdal szerint, hanem ez uj módi *nép-szövetség* alapján.

Csodák-csodája, hogy nem kivánja a latin nyelvnek mint állami nyelvnek visszaállitását és elég kegyes a magyar nyelvet elfogadni hivatalos nyelvnek. De már a magyar fajt nem ismeri el *fő* s *alkotó* állami tényezőnek, mert szerinte ez országban nincs magyar nemzet, hanem „*magyarhoni, magyar-állami nemzet*", a magyar faj csak egy tag a nemzetiségek szövetkezetében.

Itt tehát már kibujik a lóláb, mely a testvériség, békesség és szeretet köpenyéjével takarózik; és eléggé naiv a viselője is, midőn azt hiszi, hogy akad ez országban valaki, a kit ilyen fantazmagoriákkal lépre lehet vezetni. Ilyen módon még verebet sem lehet fogni.

Épen most jelent meg *Andrássy* Gyula grófnak politikai tanulmánya „A magy. állam fönmaradásának és alkotmányos szabadságának okai" czimén. E vaskos kötetben ezek az okok mind a *magyar faji önérzetet* vallják kútforrásukul, és ugyancsak ebben találják az *egységes magyar államiság* teljes modern kiépülésének biztositékait.

Az árvai „Testvériség" ellenben ezt az önérzetet holmi soviniszta fantaszták találmányának jelenti ki és egyenesen odavágja a magyar nemzet szemébe, hogy államunk konszolidációja „*nem a nem-magyar ajku polgárok hibájából*" nincs befejezve, „hanem a magyar sovinizmus túlkapásai s törvényszegése folytán."

Igy hirdet ez az uj lap testvériséget s békességet.

Ámde még tovább megy és most már nem a sovinisztákat, de az *egész* magyar nemzetet illeti vádaskodásaival azt állitva róla, hogy a nemzetiségeket *kizsákmányolja, elnyomja, üldözi* . . .

Azt hiszszük, hogy a fönt'ekben eléggé jellemeztük a báránybőrbe bujt farkas meséjének ez ujabb ismétlődését, mely azonban az árvai kiadá b n nagyon is árva, a mennyiben a vajn rövidke báránybőr nem képes eltakarni a settenkedő ordasnak éhségtől szikrázó szemeit és csattogó fogait.

Mert a mit a „Testvériség“ uj czégére alatt a tót tulzók vezérkara követel és — ugy mondja — „el nem enged“, az annyi volna, mint a *magyar fajnak lemondása* ezeréves multja folytatásáról, vagyis államot föntartó s vezérlő szerepéről, azaz *jövőjéről*.

Már akkor, engedjék meg a t. tót túlzó testvérek, inkább maradjunk meg, a hogyan vagyunk. Az ország örvendetes fejlődése, nevezetesen itt a Fölvidéken is, elégséges biztositékot nyujt arra nézve, hogy az eddigi állapot folytatása még kedvezőbb eredményeket fog fölmutatni.

Különben tudnivaló dolog, hogy az alsó-kubini „Testvériség“ meginditása és jellemzett szereplése igazán naiv fortély és manőver a küszöbön álló képviselő-választások alkalmára azzal a czélzattal, hogy ily úton néhány tót túlzó jelölt bejuthasson az országgyülésre, amihez ez a „Testvériség“ (!) igen czélravezetőnek véli, ha *izraelita* polgártársainkat ugyancsak antiszemita szellemben, amugy *„testvériesen“* megdobálja békés szeretetének ökölnyi köveivel . . .

Saul a próféták között. Egy mosóczi tudósitásunkban fölemlitettük volt, hogy a tót nemzetiségieknek utóbbi mosóczi értekezletén, a melyen az a bizonyos képviselőjelölés is történt, egyebek között *Velits Dezső* tót-prónai földbirtokos is jelen volt. Több oldalról kétkedve fordultak hozzánk, hogy tényleg ugy volt-e, s ha igen, helyeseljük-e, hogy magyar ember, magyar nemes, a tótokkal egy követ fú? — Hát mosóczi tudositónk igazat mondott, söt nekünk még arról is volt tudomásunk, hogy *Velits Dezső* annak a küldöttségnek is tagja volt, a mely *Paulinyi-Tóth Zsigmond* bankdirektornak a jelöltséget felajánlotta, — és hogy sem lapunk mult számában, sem most itéletet nem mondunk erről a dologról, annak tulajdonitandó, hogy mi az illető ezen szereplésének valami különösebb fontosságot nem tulajdonitunk és bizvást hiszszük, hogy el fog jönni, nemsokára talán, az az idő, a mikor ő maga fog legszigorúbban itélni eme szereplése fölött, a mely fiatal korával, tettvágyával s talán holmi nehezteléssel megmagyarázható ugyan, de menthető nem; mert a Velitsek sarjadéka, a kinek apja mint alispán szolgálta a közügyeket, előbb-utóbb rá kell hogy jöjjön annak a tudatára, hogy magyar ember, kivált ha nemességet, jó nevet örökölt őseitől, csatlakozhatik ugyan bármely politikai ellenzékhez, vezérlő szerepre is vállalkozhatik benne, de a magyar nemzet, a magyar haza *ellenségeivel* (legyenek bár titkon vagy nyiltan azok,) nem szövetkezhetik a nélkül, hogy saját magán és ősei emlékén foltot ne ejtsen. Mert kétséget nem szenved, hogy bármilyen lobogó és jelszavak alatt indult is meg ez a választási akczió (nép- és agrárpárti szinezetről is regélnek), mégis amaz irány erőlködéséről van és lehet itt csak szó, a mely mindennek ócsárlója, ellensége, a mi magyar s igy nagyon is ajánlatos a — Timeo Danaos et dona ferentes-féle óvatossági elv.

Megyei élet.

Turóczvármegye közig. biz. ülése.

Turóczvármegye közigazgatási bizottsága ifj. Justh György főispán elnöklete alatt f. hó 12-én tartotta rendes gyülését, melyen megjelentek: Beniczky Kálmán alispán, Grummich Géza kir. tanácsos pénzügyigazgató, Dr. Skultéty István kir. ügyész, Berecz Gyula kir. tanfelügyelő, Keviczky István főjegyző, Dr. Haas Jakab főorvos, Borbély Kálmán főmérnök, Zathureczky Tamás árvaszéki elnök, Keviczky Imre közgazdasági előadó. Továbbá Justh Kálmán, Bulyovszky Simon, Akantisz Rezső, Justh Ferencz, Cserey Emil, Kontsek György, Klimo Vilmos és Rosza János bizottsági tagok.

Jegyzők: Dr. Beniczky Ákos tb. főjegyző és Akantisz Ödön aljegyző.

Ifj. Justh György főispán az ülést megnyitván, meleg hangon emlékezik meg Akantisz Rezső köz. biz. tagnak a legfelsőbb helyről jött kitüntetéséről, a melylyel az erdőtanácsosi czimet nyerte, a mit Akantisz Rezső meghatottan köszönt meg.

Keviczky István vármegyei főjegyző adta elő a következő említésre méltóbb dolgokat:

Seda János kostyáni lakos a vasút közelében kivánván épiteni, kérése szabályszerüen fog elintéztetni a julius 2-án eljáró helyszini szemle után.

Az erdőfelügyelőség által befásitásra kijelölt községek erdőire nézve az iratok az erdészeti bizottságnak további eljárás végett kiadatnak. Ezek a községek Lipócz, Suttó, Briesztya, Turán, Hadvigha, Szlován, Zábor, Jaszenovo, Csremosnó, Tót-Próna.

Az állatorvos előterjesztésére a marhalevelek kiállitására nézve bejelenti, hogy Neczpál község ennek eszközlésével továbbra is a községi birót bizta meg. Ugyanez történt Pribóczon is.

Turánban a nagy esőzések folytán beálló vizmosások és más károk megszüntetése végett tárgyalás tartatott, mely szerint ott gátak emelése és befásitás eszközlendő. Minthogy pedig ez nagy költségekkel jár, a község azt kéri, hogy azok a földmivelésügyi miniszter által fedeztessenek. Ez a kérés pártolólag terjesztetik föl.

Rásztóczky Ferencz anyakönyvvezető azon kérése, hogy helyettesének állása beszüntetessék, elutasittatik.

Egyik liptómegyei község plébánosa egy turáni születésü 18 éves ifju nevében kivételes nősülési engedélyt kér; hogy az illető kényszer helyzetének eleget tehessen. Minthogy nem az illető maga, hanem helyette más adott be kérvényt az összes iratok illetékes főszolgabirójának adatnak ki annak megállapitására, hogy az illető tényleg akar-e nősülni?

Neumann János szucsányi anyakönyvi helyettes lemondása elfogadtatott.

Borbély Kálmán főmérnök felebbezése a kavicsszállitó ügyében hozott határozat ellenében fölterjesztetik. A felebbezés Kontsek A. vállalkozóval közöltetik.

Előadott továbbá több kivételes nősülési engedélyt-kérő és útadó-leirási ügyet, melyek mind a javaslat értelmében intéztettek el.

Dr. Haas Jakab vármegyei főorvos jelentése szerint a közegészségügyi viszonyok a mult hónapban nem éppen a legkedvezőbbeknek mondhatók, habár járványok nem is uralkodtak, a betegedés oly kiterjedt volt, hogy a tüdő s a torok hurutos bántalmai sok, álhártyás tüdőgyulladást és igy tömeges általános betegedést szolgáltattak. A halálozási arány csekély volt.

A hevenyfertőző kórok közül előfordultak: *Vörheny:* Priekopán 7, Turánban 1, T.-Szt.-Mártonban 2, Szucsányban 1. Divéken 1, Szt.-Mihályon 2, Alsó-Stubnyán 1; *Hólyagos-himlő:* Turócz-Szent-Mártonban 2; *Roncsoló toroklob:* Priekopán 16, Ruttkán 2, Deákfalun 2, T.-Szt.-Mártonban 2; *Hök hurut:* Szucsányban 8, Suttón 4; *Fültőmirigylob:* Stubnya-Fürdőn 3, Zniováralján 8. *Hashagymáz:* Turánban 1, Szucsányban 1, Jahodnikon 6.

Mindenütt a gyógy- és óvóintézkedések a körülményekhez képest foganatosittattak. Priekopán az iskola két hétre bezáratott. Jahodnikon a hasi hagymáz a Szirány-féle zsellérházban 5 esetben fordult elő, tehát a fertőtelenités és az elkülönités rendeltetett el. Gyárvizsgálat a tszmártoni székgyárban tartatott és a hiányok elhárittattak. A belügyminiszter meghagyásából a pékmühelyek vizsgálat alá vétettek és kivéve 1 tszmártonit — a többiek rendben találtattak.

Az iskolák és az ovodák szintén megvizsgáltattak. A himlőoltások s az ujraoltások előrehaladtak.

Szlovánban egy bikától letiport béres hullaján törvényszéki bonczolás végeztetett. Turányban egy juhász felakasztotta magát, hulláját hatóságilag megvizsgálták. Ugyanott egy liptómegyei illetőségü tutajos hulláját huzták ki a Vágból, s ezt is orvos-rendőrileg felbonczolták. Kiállittatott 19 orvosi bizonyitvány s 22 orvosi látlelet könnyü testsértésről.

Grummich Géza kir. tanácsos pénzügyigazgató azt jelenti, hogy az adóbefizetés a mult év hasonló szakához mérten 5842 koronával volt kedvezőbb, minélfogva külön intézkedésre nincs szükség. Előadott továbbá több adóleirási és ingatlan elleni végrehajtási ügyet.

Berecz Gyula kir. tanfelügyelő jelentése szerint a korán beállott tavaszi munkálatok következménye gyanánt május havában az iskolalátogatási viszonyok hanyatlottak és ezért kénytelen volt a záróvizsgálatoknak junius hó első felében leendő megtartásába belenyugodni. Meglátogatta a szklenói, dubovói, bellai, neczpáli, zsámbokréti, háji, csremosnói, raksa-nedozori, szent-mihályi, divéki, blatniczai, folkusfalvi, deanfalvi és bisztricskai iskolákat, és ezzel jelentheti, hogy a vármegye területén levő összes népoktatási intézeteket ezen tanévben is mind meglátogatta. Bár a képezdei ügyek nem tartoznak a vármegyei közig. bizottság elé, mégis örömmel emlékezett meg ott is a zniováraljai állami tanitóképző intézetnek az országos tornaversenyen elért sikereiről, a melyekkel a nevezett intézet a tanitóképző intézetek között az első, a 81 versenyző intézet között pedig a 4-ik helyet vivta ki. Felemliti, hogy Kostyán község képviselő testülete az ott felállitani tervezett állami elemi iskola fenntartására vonatkozó összes feltételeket elfogadta és igy már mi akadály sincs, hogy ott az állami elemi iskola mielőbb szerveztessék. Jelenti végül, hogy az állami iskolai gondnokságok számára a vallás és közokt. m. kir. miniszter uj utasitást adott ki, a melynek lényege abban jegeczesedik ki, hogy a tanulmányi ügyek vezetése és ellenőrzése teljesen szakszerüen fog eszközöltetni.

Borbély Kálmán főmérnök bemutatja Kontsek Albert kavics-szállitónak kérését, hogy miután a vármegye területén levő bányában a kőanyaga szin- és minőségre változik, a szerződésben foglalt kötelezettségének szószerint meg nem felelhet, kéri vagy a szerződés módositását, vagy felbontását. Ez a kérés, tekintettel arra, hogy különben is csak egy évig tart még a szerződés, elutasittatik. Amennyiben azonban a vállalkozó más kellő biztositékkal biró ajánlkozót talál, a szerződés arra fog átruháztatni. — Egyben ujabb panaszszal áll elő a vállalkozó ellen, mert utvizsgálatai alkalmával ujra azt tapasztalta, hogy szerződési kötelezettségének most sem felel meg. Többek hozzászólása után kimondatott, hogy a kifogásolt rossz kavics helyett megfelelő anyag szállitására hivassék föl a vállalkozó. Egyben a vármegye alispánja a főmérnökkel együtt kiküldetnek, hogy a most kiszállitott anyagot 8 nap alatt tekintsék meg és az alispán ezek után intézkedjék.

A mosóczi Klimacsek-féle sajtgyár tüzveszélyessége tárgyában kiküldött bizottság jelentése alapján a közigazgatási bizottság kimondja, hogy miután Klimacsek Mihály mosóczi lakos a locomobil engedélyezéséhez füzött feltételeket mindenben nem teljesitette, annak további használata csak ugy engedtetik meg, ha a locomobil három oldalról körüifalazva lesz.

Keviczky Imre közgazdasági előadó jelentését más akalommal hozzuk.

Árvamegye közig. bizottsági ülése.

Árva vármegye közigazgatási bizottsága junius hó 7-én tartotta rendes havi gyülését *Csillaghy József* főispán elnöklete alatt. Az ülés tárgyát a bizottság előadóinak rendes havi jelentései képezték.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint a hátralékok majus hó végével a következők: I. Egyenes adóban 197.315 K. 99 F., II. Hadmentességi dijban 14.203 K. 03 F., III. Bélyeg és jogilletékeknél 42.804 K. 16 F., IV. Fogyasztási és italadókban 27.153 K. 15 F. A föld- és házbirtok után járó általános jövedelmi é[illegible]ótadó kivetése befejezéséhez közeleg, a vonatkozó összesitések a legrövidebb idő alatt fel fognak terjesztetni. Az igazgatóság müködését e tekintetben több jegyző hanyagsága hátráltatta, miért is a kérdéses kivetési lajstromok elkészitése végett a mulasztó jegyzők költségére pénzügyi tisztviselők küldettek ki.

Az *árvaszéki elnök* jelenti, hogy május hó folyamán gyámi nyilvántartásba felvétetett 62 gyámolt és 2 gondnokolt, gyámi nyilvántartásból kivezettetett 50 gyámolt és 8 gondnokolt.

A *megyei főorvos* jelentése értelmében május hó folyamán az általános közegészségi állapot kielégitő volt, a mennyiben a megbetegedési és halálozási arány kedvező volt. Heveny-fertőző kórok közül észleltettek: 2 halálos kimenetelü torokgyik Námesztón, a roncsoló toroklobnak 2 esete kezelés alatt maradt Novotyon; kanyaró fellépett Felső-Kubinban 4, Alsó-Kubinban 2 gyermeknél, mind jó, enyhe lefolyással; vörhenynek 1 esete észleltetett Kralovanban.

A *közgazdasági előadó* jelentése szerint a tavaszi vetési s ültetési munkálatok, daczára a kései tavasznak s a nagy szárazságnak, a vármegye területén az őszi vetések megritkultak s a tavasziak ritkán keltek ki, minek következtében csak közepesen álóli termés várható. A burgonya jónak igérkezik. A káposzta s a takarmányrépa csakis a legszorgosabb öntözés utján volt plántalható. A takarmánynemüekben nagyon silány termésre van kilátás. Az allatállomány allapota kielégitő ugyan, de nagy baj, hogy az állatok a legelőkön éheznek.

A *kir. ügyész* jelenti, hogy majus hóban letartóztattatott volt az alsó-kubini fogházban 3 férfi, 6 nő; a trsztenaiban 5 férfi, 4 nő; a namesztóiban 8 férfi, 3 nő; egy elnem itélt vizsgálati foglyon kivül, a többiek mind jogszerüleg elitéltettek. Az alsó-kubini és a trsztenai járásbirósági fogházak megfelelők. A namesztói fogház ujraépitése tekintetében az igazságügyminiszterium még nem határozott, Élelmezés és egészségi állapot kedvező, a fegyelem megfelelő volt. A közigazgatási bizottság börtönvizsgáló albizottsága a vármegye területén levő járásbirósági fogházak közül a folyó évben még egyet sem vizsgált meg.

A *kir. tanfelügyelő* beszámol május havi iskolalátogatásairól. Kiemeli Racskay Ágoston hizsnei áll. elemi iskolai tanitót, ki különösen a magyar nyelv tanitásában kitünő eredményeket mutat fel. Elparentálja Csurják Endrét zukrohlavai áll. segélyezett községi el. népiskola volt igazgató-tanitóját, ki május 27-én rövid szenvedés után meghalt.

Tanitók közgyülése Ruttkán.

A »Turóczmegyei Altalános Tanitóegyesület« ez évi közgyülését f. hó 5-én Ruttkán tartotta meg. A gyüléssel kapcsolatosan *Blumenfeld* Fülöp ruttkai izr. magániskolai tanitónak tanitói működése 40. évfordulóját is ünnepelte a tanitóegyesület. A gyülésen *Somogyi* Géza zniováraljai tanitó-képezdei igazgató elnökölt. Az elnök üdvözlő szavai után küldöttség menesztetett *Berecz* Gyula kir. tanfelügyelőért. Az egyesület elnöke melegen üdvözölte a kir. tanfelügyelőt, a ki örömét fejezte ki a felett, hogy Turóczmegye tanitósága gyüléseit oly pontosan tartja meg s azokon buzgó tevékenységet fejt ki, mihez a jövőre nézve is kitartást kivan.

Egyben tudomására hozza a tanitóegyesületnek azon örvendetes tényt, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter *Blumenfeld* Fülöp ruttkai izr. magántanitónak 40 évi sikeres munkalkodásáért elismerését nyilvánitotta, mely elismerésről szóló iratot szép beszéd kiséretében nyujtotta át az érdekelt tanitónak.

Ezután Wachsberger Lipót hitközségi kiküldött pénzbeli ajándékot nyujtott át, a tanitóegyesület nevében pedig Somogyi Géza elnök gratulált a jubilálónak, a ki mindezt megköszönte.

Ezek után Somogyi Géza elnök mondott megnyitó beszédet. Felolvasást tartottak: *Párvy* Endre tanitóképző intézeti tanár, *Bazovszky* Kálmán turáni ág. ev. tanitó és *Czinczik* Nándor, szlováni róm. kath. tanító. »A tornatanitás anyagának mértéke a népiskolában.« »A rendes iskolalátogatás biztositásának eszközei.« »A földrajz a népiskola III. osztályában.« czimek alatt. Bertsch Ottó gazdasági szaktanár felolvása az idő rövidségénél fogva elmaradt.

A tapasztalatból meritett nagyon szépen és ügyesen összeállitott felolvasásokért a tanitóegyesület jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Két választmányi tagsági helyre *Balázs* Endre, zniováraljai képezdei tanárt és *Veszely* Imre ruttkai áll. el. isk. tanitót választotta meg a gyülés.

A tanitóegyesület minden egyes tagjának szive óhajtása szerint lépett elő *Rizner* József tanitó azon inditványnyal, hogy megyénk nagyérdemü kir. tanfelügyelője Berecz Gyula a tanitóegyesület tiszteletbeli tagjául választassék meg, mit a közgyülés hosszan tartó lelkes éljenzéssel fogadott el.

A Tanitók Házában egy turóczi szoba fenntartási költségeinek részbeni fedezhetése czéljából a tanitóegyesület [illegible]o koronát szavazott meg egyesülete pénztárából. [illegible]re a tanitók összetartása és tömörülésének fontos voltánál fogva üdvösnek tartja a közgyülés, ha a tanitógyesületbe nemcsak az állami, hanem a felekezeti

iskolai tanitók is belépnének, mely kérdés keresztülvitelére az elnökség kéretett fel. Elnök szives örömest eleget tesz a kivánságnak s megigéri, hogy a felekezeti tanitóka ta belépésre fel fogja kérni.

A gyülés után társasebéd következett, melyen Turóczvármegye tanfelügyelője, a ruttkai állami elemiiskolak gondnoksaga részéről Saager Ferencz elnök, Olsavszky Gyula alelnök és Platzer Tivadar gondnoksagi tag, továbbá Zednik József főmérnök, végre a gyülésre összejött tanitók mindnyaján részt vettek.

Ebéd alatt sok szép pohárköszöntőt hallottunk. Pohárköszöntőt mondottak: a királyra Berecz Gyula, Wlassics Gyula vallas- és közoktatásügyi miniszterre Somogyi Géza, ifj. Justh György, Turóczvármegye főispánjára Zvada Antal, Berecz Gyula kir. tanfelügyelőre Balazs Endre, Somogyi Géza egyesületi elnökre Rakitta Samu, a ruttkai állami iskolák gondnokságára és a jelenlevő vendégekre Veszely Imre, a znióváraljai tanitóképzőre s különösen a tanári karra azon alkalomból, hogy az idén Budapesten megtartott tornaversenyen az intézet növendékei oly fényes diadalt arattak, Boldis Ignácz, Blumenfeld Fülöp jubiláns tanitóra Somogyi Géza és Saager Ferencz felügyelőre, Blumenfeld Fülöp stb. stb. Blumenfeld Fülöp közben sürgönyileg több üdvözletet kapott, melyek közül legérdekesebb volt az ipolysági hitközség gondnoksági elnökétől, Berczeller Martontól érkezett, ki alatt nevezett tanitó működését ezelőtt 40 évvel megkezdette.

Az ebéd alatti kedélyes hangulatot Csonka Pali zenekara fűszerezte. A társaság 4 órakor oszlott széjjel s nig nagy része már délután hazautazott, addig egynehányan a társaskör tekepályáján szórakoztak az estéli órákig, hol a játszók szives adakozása folytán 4 korona és 20 filér gyült össze a Tanitók Házára.

Veszely Imre.

Akantisz Rezső ünneplése Znióváralján.

Már a mult heti számunkban emlitettük volt, hogy *Akantisz* Rezső, znióváraljai erdőmesternek Ő Felsége az erdőtanácsosi czimet díjmentesen adományozta. E legfelsőbb kitüntetés alkalmából a znióváraljai Magyar Olvasókör, a melynek Akantisz Rezső majdnem megalakulása óta elnöke és vezére — tiszteletére e hó 10-én társas vacsorát rendezett. E fényesen sikerült ünneplés a leghathatósabb bizonyitéka azon rendkivüli népszerüségnek, becsülésnek, szeretetnek és tiszteletnek, a melylyel Túróczvármegye Akantisz Rezső személye iránt viseltetik. Znióváralja összes intelligentiája, a vidékről számos tiszteltje és barátja gyült egybe, hogy tanui és részesei lehessenek annak a közelismerésnek, a melylyel a znióvaraljai casinó szeretett »vezére« iránt a legnagyobb lelkesedéssel adózik.

Ez a tökéletes összhanggal s egyértő szeretettel rendezett ünnepség mindenkit meggyőzhetett arról, hogy az Akantisz Rezső által évtizedeken át elvetett s apolt mag kedvező talajra talált, hogy czélját, mely nem más volt, mint a znióváraljai magyar társadalmi életnek megteremtése s ez által magának a magyar államesmének vármegyénk területén való erősitése, fokozása — a legfényesebb módon elérte s hogy az a rendkivüli szellemi és anyagi áldozat, melyet e szent czélért évtizedeken át áldozott, meghozta a maga gyümölcsét, mert agitátori fáradhatatlan működésének legszebb sikerét a legfelsőbb királyi kitüntetésen kivül épen annak a nagyszámú, intelligens, magyar társaságnak ragaszkodó szeretetében tapasztalhatta, amely vezérének vallja és ismeri el. A fényes, 80 terítékü banketten, eltekintve a znióváraljaiktól, ott láttuk Justh Ferenczet, a kerület országgyülési képviselőt, Berecz Gyula, kir. tanfelügyelőt, Kolosy Béla, erdőfelügyelőt, Rosza János, ág. ev. esperes lelkészt, Fukasz György, Brestyenszky Gyula, Pallárik István, plébánosokat, Dittert Gyula, uradalmi főerdészt, Bauer Endre, uradalmi főerdészt, Kontsek György, Kontsek Gábor, Kontsek Bertalan, Matuskovics Mihály, Kohn Hugó, földbirtokosokat. Akantisz Ödön, vármegyei aljegyző, stb. — sokan pedig üdvözlő sürgönyökkel s levéleg adtak kifejezést a kitüntetés fölötti örömüknek. Az üdvözlő toasztok sorát *Somogyi* Géza tanitóképző int. igazgató nyitotta meg, ki, mint a znióvaraljai casinó alelnöke, az olvasókör nevében üdvözölte Akantiszt. Szépen megalkotott s lelkesedéssel elmondott beszéd volt ez, amely felölelte Akantisz Rezső egész multját, munkasságát s érdemeit. Az a frenetikus taps, mely a beszéd végét követte, nemcsak az ünnepeltnek, de a szónoknak is szólt, ki a Magyar Olvasókörnek vezére iránti szeretetét és ragaszkodását, az ünnepelt egyéniségének igazi értékét és becsét művészileg állitotta egybe. *Justh* Ferencz, képviselő szólalt föl ezután s Akantiszt, mint a tiszta, önzetlen barátságnak mintaképét éltette, *Berecz* Gyula, kir, tanfelügyelő a szivnek, a szeretetnek emberét látja Akantiszban, s a tiszteletére rendezett ünnepélyben pedig a viszontszeretet ünnepét. E kö csönös vonzalomra s annak erősödésére üriti poharát. Kolossy Béla Akantiszt, mint erdész embert élteti, Fukasz György plébános pedig, mint a kegyuraság képviselőjét. Köszöntöket mondtak még Szibner Gyula, Matuskovics Mihály az ünnepeltre, Somogyi Géza Justh Ferenczre s végre mindezeket meleg szivvel és érzéssel köszönte meg Akantisz. A legjobb hangulatban, késő reggelig maradt együtt a társaság s mindvégig a legnagyobb szeretettel ünnepelte vezérét, mert a legfelsőbb királyi kegy megnyilatkozásában az igazi érdem s egy hasznos munkában eltöltött derék élet megjutalmazását látta.

Párvy Endre

HIREINK.

— **Személyi hir.** Ifj. Justh György, Turóczvármegye főispánja egész családjával több napi tartózkodásra Budapestre utazott.

— **Kinevezés.** A vallás- és közokt. miniszter *Brix* Sándort a ruttkai áll. el. népiskolához kinevezte rendes tanitónak.

— **Hivatal-vizsgálat.** Dr. Skultéty István kir. ügyész a mult héten megvizsgálta a helybeli kir. járásbiróság bünügyi kezelését, továbbá dr. Strauss Mózes ügyészi megbizott hivataloskodását, végül a helybeli fogházat. A kir. ügyész mindenütt a legnagyobb rendet konstatálta. Innen Znióváraljára utazott hasonló czélból. Mint halljuk legközelebb a kir. törvényszék elnöke is meg fogja tartani szokásos vizsgálatát.

— **Esküvő.** Diszes esküvő lesz Ruttkán f. hó 22-én, szombaton délután a róm. katholikus templomban. Gerstner József a kassa-oderbergi vasut mérnöke vezeti oltárhoz *Saager* Idát, Saager Ferencznek, a kassa-oderbergi vasut felügyelőjének és a ruttkai főmühelye főnökének bájos és kedves leányát. Az ifju párnak már ez alkalommal is tartós boldogságot kivánunk. Itt emlitjük meg, hogy Gerstner József mérnök Ruttkáról Kassára az ottani fütőházhoz helyeztetett át.

— **Hymen.** Tegnap volt Turóczvármegye egykori tanfelügyelője, Szüllő Géza fiának, Arpádnak az esküvője Szász Máriával a kolozsvári ev. ref. templomban. Tartós boldogságot kivánunk a fiatal párnak!

— **Tisztviselők mozgalma Árvában.** Az alsó-kubini áll. tisztviselők f. é. junius hó 9-én tartott gyülésükön csatlakozván a tordai áll. tisztviselők mozgalmához, megalkották a helyi bizottságot. Elnök: Szontágh Szaniszló kir. táblabiró, alelnök: Petényi Kálmán pénzügyigazgatósági titkár, jegyző: Száva János polg. isk. tanár. A Námesztón, Turdossinban, Trsztenán székelő áll tisztviselők az alsókubiniakkal együttesen léptek akcióba. És a turóczmegyei tisztviselők nem mozdulnak?

— **Katonavendégek** A 4. és 5: hadtestparancsnokságoknak a Turóczvármegye alispánjához intézett értesitései szerint e hó 24-én 5 tábornok s 13 törzs- s főtiszt érkezik Turócz-Szt.-Mártonba, a kik 27-ig fognak itt tartózkodni, hogy a T.-Szt.-Márton és Zsolna közötti terepviszonyokat tanulmányozzák. Ezen csoport távoztával junius 28-án pedig a vezérkari utazason levő 26 tiszt és 55 legény érkezik Tur.-Szent-Mártonba 49 löval s itt tartózkodnak julius 2-ig. Nyitráról indulnak el junius 24-én s Privigyén, Znión át érkeznek ide, a honnan Alsó-Kubinba, majd pedig Zsolnára, Vágbeszterczére s Trencsénbe mennek. Ha valaha, ugy most fogjuk érezni egy tisztességes, modern kaszinói és étkező helyiségnek a hiányát s azt, hogy elmaradt falu vagyunk minden tekintetben.

— **Tragikus halállal** mult ki f. hó 1-én Vojtyák Antal, 28 éves nadlányi kántortanitó. Ugyanis a jelzett napon délután 4 óra tájban fürödni ment egy tanitó társával az ottani malomhoz. Fürdés közben azonban szivszélhüdés következtében a mély vizben elmerült. Hulláját csak e hó 12-én vetette ki a viz. Temetése nagy részvét mellett f. hó 13-án ment végbe a nagy-béliczi sirkertben. A megboldogult, született Valcsán, tanitói képesitését Znióváraljan az áll. tanitóképző intézetben szerezte meg 1892. évben Mint rendes tanitó működött egy évig Valcsán, majd Lutizsán, (Trencsén m.), Felső-Stubnyán, Erdőközön (Zólyom m.), Gajtason (Temes m.) végre Mosóczon, honnét f. év elején a nyitramegyei nadlányi kántortanitói állomást foglalta el. Korai elhunyát fiatal özvegye, 7 hónapos leány árvája, szülei és nagyszámu barátai gyászolják.

— **Junialis Tarnón.** A tarnói magyar daloskör sikerült junialist rendezett f. hó 9-én, a községhez közel fekvő erdőségben. A tulajdonképeni tánczmulatságot közbe-közbe a daloskör által előadott ének számok és a fehérruhás kis leánykák szavalatai élénkitették. Ez alkalommal dicsérettel kell megemlékeznünk a tarnói állami tanitóról, *Adám* Jánosról, ki fáradhatatlan buzgalommal tanitotta be, még egy év előtt teljesen tót ajku dalosokat a remek hazafias magyar dalokra, miket is azok hévvel adtak elő. A mulatságon sok előkelő vendéget láttunk, kik meleg érdeklődéssel viseltettek a sikerült kiserlet iránt, s kellemes élvezetben részesülve őszinte megelégedéssel távoztak a mulatságról. A jetenlevők közül megemlitjük a következőket: *Beniczky* Kálmán alispán, *Borbély* Kálmán, kir. főmérnök, *Kubala* Alajos, postafőnök, *Dugovich* Titus, m. főszámvevő, *Müller* Vilmos, tanár, *Beniczky* Aladár, *Révay* Miklós, *Bulyovszky* János, földbirtokosok, *Folkusházy* Gábor. A tánczoló hölgyek koszorujában *Adám* Janosné, *Gruber* Vilma, (T.-Sz.-M.), *Folkusházy* Aranka (Valcsa), *Müller* Etelka (Zombor), *Karlovszkyné* (Pribócz), *Szalayné* és *Velin* Margitka, stb. hölgyeket. — Egyben megemlitjük, hogy Adám János tanitó arra kert fel bennünket, hogy nevében a jelenvoltaknak köszönetet mondjunk, és hogy olvasóinkat arról értesitsük, hogy számadását lapunk jövő számában fogja közölni.

— **A munka- és keresethiány** megszüntetésére a belügyminisztérium vezetésével megbizott miniszter-elnök körrendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz, melyben fölhivja őket arra, hogy utasitsák illető közegeiket a munkanélkül szükölködő iparosok, földmivesek s napszámosok összeirására abból a czélból, hogy az országos központi munkaközvetitő hivatal utján munkában s keresetben részesüljenek. Ezenfelül a földmivelésügyü miniszterium az idén is, mint más években, az állami jószágokon nagy számban egybegyüjti az arató munkásokat, kiknek szállitása rövid idő mulva már kezdetét veszi. A kereskedelmi miniszter viszont nagyobb vasuti munkálatokat rendelt el a munkások foglalkoztatására. Mindez intézkedések következtében általános s kiható javulás várható munkás-viszonyainkban, kivált, ha a kereset nélkül maradt munkások mielőbb jelentkezni fognak az illető összeiró hatóságoknál.

— **Az érettségi vizsgálat** tegnap fejeztetett be a helybeli felső kereskedelmi iskolában a következő eredménynyel: jelesen megfelelt 1, jól megfelelt 3, megfelelt 10, szeptemberi javító vizsgálatra utasittatott 13, egy évre vettetett vissza 3 tanuló, még az osztályvizsga alapján 3, — visszalépett 1 tanuló. — A bukások nagy aránya első sorban a franczia nyelv tanitása körül még a közel multban fennforgott nehézségekben leli magyarázatát, — a mely tantárgy külömben is majdnem az összes felső kereskedelmi iskoláknak Achillessarka, s kivánatos lenne, ha ettől a szervi bajtól mennél előbb szabaditattnak meg az intézmény. Vagy szükség van a franczia nyelvre ezekben az iskolákban, s ekkor meg is kellene rá *alaposan* tanitani a növendékeket arra hivatott tanárok s minden rendelkezésre álló eszköz alkalmazása által; — vagy pedig nincs rá szükség, s ez esetben törülték ki egészen a tantárgyak sorából.

— **Iskolai ünnepély.** Liptó-Szt.-Miklósról irja levelezőnk: A helybeli m. kir. állami elemi polgári fiu- és leányiskola tantestületei junius 8-án a »Fekete Sas« szálló nagytermében iskolai ünnepélyt rendeztek, mely minden tekintetben sikerültnek mondható. A műsor igen érdekes volt. A kis szereplőket minden pont után lelkesen megéljenezték, de a tanári karnak is jutott belőle, mert az est sikeréhez nagyon is hozzájárultak. A rendezés mintaszerü volt. Különösen *Beszterczey* György énektanár tett ki magáért. Az élőképek rendezése sok időt vett igénybe s igy az előadás majdnem négy óráig tartott. A terem zsúfolásig megtelt előkelő közönséggel. A tiszta jövedelmet jó tanulók jutalmazására forditják.

— **A Znióváralján** tegnap megtartott tornaünnepályről az idő rövidsége miatt, csak jövő számunkban emlékezhetünk meg.

— **Működési pótlékok.** A kassa-oderbergi vasut igazgatósága méltanyolva a főmühely osztályvezetőinek felelősségteljes munkáját, részükre egyenkint 300 korona működési pótlékot utalványozott. Ebben részesültek eddig Zednik József főmérnök, Tóbis mérnök és Kresztl segédmérnök.

— **Elismerés.** Turócz-Szt.-Mihály község birája, Marek András, a község nevében igen meleg hangon emlékezett meg lapunkhoz intézett levelében Hummel Irma ottani tanitónőnek buzgó fáradozásáról. Erről a záróvizsga alkalmával győződtek meg, a mikor a növendékek minden tárgyból értelmesen magyarul feleltek. Örvendünk, hogy Turócz-Szt.-Mihály községe igy megbecsüli jó tanitónőjét.

— **Felhőszakadás Valcsán.** Valcsai levelezőnk irja: Rettenetes felhőszakadásnak voltunk szemtanui Valcsán f. hó 4-én. A jelzett napon délután $1^1/_2$ órakor sötét felhők tornyosultak a valcsai határ fölött, melyekből vészes moraj hangzott le a községbe. A légsúlymérő rövid 15 percz alatt rohamosan $3^1/_2$ millimeterrel esett, — és sejteni engedé, hogy nagy zivatar van kitörőben. Az égboltozat elsötetedett oly annyira, hogy olvasni sem lehetett a szobában, mire pár percz mulva megeredt a Valcsán, emberemlékezet óta nem látott záporeső. Teljes 17 perczig tartott a jégeső zápor, mely a terményekben — de kivált a viragzásnak induló rozsban — jelentékeny kárt okozott. A mezőkről lerohanó iszapos viztömeg eléntötte az egész községet és a közlekedés teljesen megakadt, sőt kicsiben mult, hogy egy emberélet nem esett áldozatul a pusztitó zivatarnak; ugyanis egy mezei munkás haza térve a mezőről, a templom és iskola alatti uton menekülve, a hömpölygő hullámok elragadták, csak éber lélekjelenlétének köszönheti, hogy alapos átázason kivül egyéb baja nem történt. A zapor megszünte után siralmas kép tárult a szemlélő elé. A község utczái különféle faanyaggal eltorlaszolva, a lejtős mezők lemosva és a vetések részint letörve, részint pedig ledöntve voltak. A földmivelő gazdák pedig lesujtva szemlélték verejtékesen megdolgozott szántóföldeiknek pusztulását.

— **A kivándorlási ügynökök** népbolonditásai ellenében a belügyminisztérium ujabb körrendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz, melyben ismételten s kellő nyomatékkal fölszólítja őket, hogy utasitsák közegeiket a kivándorlásra csábitó ügynökök szigoru szemmeltartására és üzelmeik erélyes megakadályozására. Ez intézkedésnek okául azt jelentik nekünk Budapestről, hogy a megejtett vizsgálat kideritette, különösen az eszaki megyék területén, hogy ezek az ügynökök puszta haszonlesésből csalárd igéretekkel lépre vezetik a népet és rendszerint csekély vagyonkájából kifosztva a legnagyobb nyomor karjaiba döntik idegen földön, hogy a részedett kivándorlók vagy tönkre mennek avagy pedig a haza tolonczolással terhére esnek az államnak.

— **Postánk lassusága** czimü hirünkre, mely lapunk mult számában jelent meg a tsztmártoni postahivatal főnöke felbátoritva érezte magát oly meg-

jegyzést tenni, hogy a dolog nem ugy történt, a mint az lapunkban leirva volt. Minthogy pedig nálunk irásbeli nyilatkozat áll rendelkezésünkre, a mely azt bizonyitja, hogy a Deutsch-féle gyászjelentések *tényleg junius hó 2-án délután félhárom órakor adattak fel, és azok helyben csak junius hó 3-án délután 4 óra felé a temetés után kézbesittettek*, kénytelenek voltunk az ügyet a kereskedelmi miniszterhez felterjeszteni megvizsgálás végett. Ebben az ügyben egyelőre ennyit.

— **Tűz** volt e héten a turóczszentmártoni kőolajfinomitó gyárban; az egyik kazánban meggyuladt a nyers petroleum, de a tüzet minden nagyobb baj nélkül csakhamar eloltották. Mindazáltal nagyobb óvatosságot találnánk helyén valónak, nehogy előbbutóbb nagyobb kár érje ezt a fiatal telepet.

— **Szigethy Lajos** hazánkfia, a ki a búrokkal vitézül harczolt s a kiről az a hír járta be a lapokat, hogy elesett vagy elveszett, a »P. Ll« tudositója szerint, az angolok fogságában van, Indiában, s hogy holt hirét **költötték**, onnan van, hogy félévvel tovább veszedelmes mocsárlázban szenvedett, s e betegség közben az angolok fogságába esett.

— **Villámcsapások.** Mosóczi levelezőnk arról ad hirt, hogy ott a mult heti nagy zivatar alkalmából Franczisczy Lajos községi biró istállójába a villám becsapott és egy lovát agyonsujtotta. — Felső Stubnyán szintén beütött a villám egy pajtába a melyet felgyujtott, de a rögtön kéznél levő segitséggel a tüzet eloltották és igy ott kár nem esett.

— **Megvadult tehén** veszélyeztette a napokban a helybeli rom. kath. templom környékét s egy csöp kis leánygyermeken akkorát rugott, hogy szegénykét sárosan, véresen kellett elvinni szülei lakására.

— **Öngyilkossági kisérlet.** Ki ne ismerné Turócz-Szent-Mártonba az öreg Kosát? Hiszen majdnem az egész városnak ő vágja, apritja a tüzelőfát. — — — A mult vasárnap férjhez adta a leányát Hankát, hü társát a munka körül. S ez bántotta-e olyan nagyon, vagy pedig betegeskedése, öreg kora, — elég az hozzá, még a lakodalmas nép közé sem vegyült, hanem egész nap szótlanul ült magában, végre pedig az udvar végében borotvával elmetszette a torkát. De fahasitó keze ezuttal megtagadta a szolgálatot, gyenge volt a rémes feladathoz, s igy nem ejtett valami mély sebet a veszedelmes szerszám Most a lakásán ápolják a szegény öreget, a kinek keze nem birja már a nehéz munkát, amelylyel kenyerét becsülettel megkereste. Talán akadnak majd olvasóink között, a kik némi segitséget juttatnak neki.

Szerkesztői üzenetek.

Gr. J., Tót-Próna. Nem volt az, kérjük szépen, „*jó tréfa.*" — **Bpest.** Távirat értelmében intézkedés történt. — **Dr. Cz. S.**, Bpest. Tárgyhalmaz késleltette az érdekes czikk közlését. — **K. A.**, Stubnyafürdő. Megkaptuk s köszönjük. A mi tőlünk telik, mi kitartóan küzdünk elveink mellett, erről lapunk minden száma tehet tanubizonyságot. — **M. A.**, Helyben. Nekünk kötelességünk akkor is elmondani az igazságot, a mikor ez a közérdeket érinti, — ha nem szerzünk vele örömet az érdekelteknek. Csak igy töltheti be lapunk hivatását, — s ezt a felfogásunkat helyesen véljük. A gáncs a társadalom erkölcsi orvossága, — keserü, de hatásos!

Nyári menetrend a magyar kir. államvasutakon.

(Érvényes 1901. evi május 1-től kezdve.)

Budapest—T.-Szt.-Márton:	T.-Szt.-Márton—Budapest:
Gyv. i. reggel 7.30, é. d. u. 1.58	i. d. u. 2.49, érk. este 9.20
Szv. i. d. e. 9.35, érk. este 8.11	i. regg. 7.44, érk. este 7.00
Gyv. i. d. u. 3.45, é. este 10.37	i. reg. 5.41, érk. d. u. 12.50
Szv. i. d. u. 5.20, érk. reggel 7.16	i. este 9.03, érk. d. e. 10.05
Vv. i. éjjel 11.10, érk. d. e. 11.58	i. d. u. 4.32, érk. regg. 5.20
T.-Szt.-Márton—Ruttka:	**Ruttka—T.-Szt.-Márton:**
Gyv. ind. d. u. 1.58, érk. d. u. 2.06	i. d. u. 2.40, érk. d. u. 2.49
Szv. i. este 8.11, érk. este 8.20	i. reg. 7.30, érk. reg. 7.44
Gyv. i. este 10.37, érk. este 10.45	i. reg. 5.30, érk. reg. 5.41
Szv. i. regg. 7.16, érk. reg. 7.29	i. este 8.45, érk. este 9.03
Vv. i. d. e. 11.58, érk. d. u. 12.10	i. d. u. 4.20, érk. d. u. 4.32
Budapest—Zsolna	**Zsolna—Budapest:**
Gyv. i. reggel 7.30, érk. d. u. 1.50	i. d. u. 2.55, érk. este 9.25
Szv. i. d. e. 9.25, érk. este 8.26	i. este 9.25, érk. reg. 7.05
Gyv. i. este 6.15, érk. éjjel 12.13	i. éjjel 3.45, érk. d. e. 9.45
Szv. i. éjjel 9.40, érk. regel 8.26	i. reg. 5.24, érk. d. u. 5.55

A cs. k. szab. Kassa-Oderbergi vasut nyári menetrendje.

Kassa—Ruttka:	Ruttka—Kassa:
Szv. i. d. u. 4.00, érk. éjjel 11.20	i. d. u. 4.30, érk. éjjel 11.50
Szv. i. d. u. 1.10, érk. este 8.08	i. este 10.50, érk. reg. 7.30
Gyv. i. reg. 8.00, érk. d. u. 2.10	i. d. u. 2.33, érk. este 8.35
Szv. i. reg. 5.05, é. délben 12.02	i. d. e. 9.15, érk. d. u. 3.33
Szv. i. este 8.50, érk. reg. 5.20	i. reg. 4.45, érk. d. e. 11.50
Ruttka—Zsolna:	**Zsolna—Ruttka:**
Szv. i. reg. 8.05, érk. reg. 8.35	i. reg. 6.05, érk. reg. 6.40
Szv. i. d. u. 12.26, érk. d. u. 12.54	i. d. u. 3.40, érk. d. u. 4.06
Gyv. i. d. u. 2.22, érk. d. u. 2.45	i. d. u. 1.58, érk. d. u. 2.21
Szv. i. este 8.34, érk. este 9.02	i. este 9.03, érk. este 9.40
Szv. i. éjjel 11.34, é. éjjel 12.00	i. reg. 4.00, érk. reg. 4.30
Kralován—Árvaváralja:	**Árvaváralja—Kralován:**
Szv. i. d. e. 11.40, érk. d. u. 1.10	i. d. e. 9.15, érk. d. e. 10.50
Szv. i. este 5.15, érk. este 6.52	i. este 5.27, érk. este 7.10
Szv. i. d. e. 8.56, érk. d. e. 11.32	i. d. u. 3.00, érk. d. u. 4.35
Zsolna—Rajeczfürdő:	**Rajeczfürdő—Zsolna:**
Szv. i. d. e. 9.00, érk. d. e. 9.57	i. reg. 7.03, érk. reg. 7.55
Szv. i. d. u. 3.48, érk. d. u. 4.37	i. d. e. 11.48, érk. reg. 12.40
Szv. i. este 9.30, érk. este 10.18	i. este 7.24, érk. reg. 8.15

Május 26-tól, szept. 15-ig minden vasár- és ünnepnapon közl.:

Szv. i. d. u. 1.18, érk. d. u. 2.05	i. d. u. 2.26, érk. d. u. 3.10
Szv. — — — — — — — —	i. éjj. 10.58, érk. éjj. 11.46

Tanoncz felvétetik
a t.-szt.-mártoni magyar nyomdában.

A „LA FLEUR"
szivarkapapir • • • • • • • • • • és szivarkahüvely
kiváló gyártmány. Ezen szivarkapapir a legfinomabb anyagból készül; gyártásánál mindama vegyi szerek, a melyek az **egészségre**, főképen a **légzési szervekre káros hatással** lehetnek, mellőztetnek.
A **Jacobi Monopol „La Fleur"** szivarkapapir a torkot ki nem száritja s kiválóan azoknak ajánlható a legmelegebben, a kik sokat dohányoznak. — Kapható:
Wix Miksánál T.-Szt.-Mártonban.

A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.
egy régi kipróbált háziszer, a mely már több mint 30 év óta megbizható bedörzsölőül alkalmaztatik **köszvénynél, csúznál és meghüléseknél.**
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor mindig figyelemmel legyünk a **„Horgony"** védjegyre és a **„Richter"** czégjegyzésre.
80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban úgyszólvan minden gyógyszertárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.**
Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállitók.
Rudolstadt.

Tisztelettel tudatom a t. közönséggel, miszerint füszer- és csemegekereskedésemet
ásványviz-raktárral
kibővitettem. Kapható nálam ezentúl mindig
Gieshübli
Krondorfi
Karlsbadi
Salvator
Selters
stb. ásványvíz **állandóan friss töltésben** és **mérsékelt árak** mellett.
Tisztelettel
SCHWARZ KÁLMÁN
füszer- és csemegekereskedés.

Első **PREMIER** gyártmány
The Premier Cycle Co. Ltd.
Coventry (Anglia)

Eger (Csehorsz.) és **Bécs, VI.** Windmühlgasse 38.
Képviselő:
Fischer A. és Fia
vaskereskedése
Turócz-Szent-Márton.
Első **PREMIER** gyártmány

A hires „GERMANIA"-KERÉKPÁROK
jutányos árak és kellemes fizetési feltételek mellett kaphatók
FISCHER LAJOS
vaskereskedésében
Turócz-Szt.-Mártonban.

1172. tlk. sz. 1901.

Arverési hirdetményi kivonat.

A turócz-szt.-mártoni kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Matula Pál végrehajtatónak kérelmére Matula szül. Krcs Anna elleni végrehajtási ügyében: a Ssucsányi 585. sz. tjkvben A I 1. sorsz. a. felvett kiskorú Matula György, József és Emilia mint Matula szül. Krcs Anna jógutódai nevére irt B. 6—8. tét. alatt irt beltelekre és 201/b. öi. számu házra nézve 789 korona kikiáltási ár mellett a késedelmes árverési vevő. Matula szül. Pátrik Anna veszélyére és költségére az ujabb árverést elrendelte és hogy ezen ingatlanság az **1901. évi július hó 2-ik napjan** d. e. 10 órakor Szucsán községben a község házánál a kikiáltási áron alúl is el fog adatni.

Árverezni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10% át készpénzben vagy óvadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

Kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Turócz-Szt.-Márton, 1901. évi május hó 16-án.

Medzihradszky
kir. albiró.

LE DELICE szivarkapapir és az abból előállitott hasonnevü szivarkahüvely
az eddig forgalomban levő gyártmányok **legkiválóbbikja.**
Egy kisérlet erről mindenkit meggyőz.
Kapható: **Moskóczi Ferenczné** üzletében **Turócz-Szt.-Mártonban**

Még csak néhány napig.
Huzás már 1901-ik évi junius hó 28-án.
M. kir. jótékonyczélu államsorsjáték
főnyeremény 150.000 korona.
Az összes nyeremények összege 365.000 korona.
Sorsjegyek á 4 koronáért kaphatók: a m. kir lottojövedéki igazgatóságnál Budapesten (Csepelrakpart, Vámpalota), a mely hatósághoz a megrendelt sorsjegyek ára postautalványnyal előre beküldendő, továbbá valamennyi posta-, adó-, vám és sóhivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytőzsdében és váltóüzletben.
Budapest, 1901. január hó 2 án.
M. kir. lottójövedéki igazgatóság.

Turócz-szt.-mártoni magyar nyomda — Moskóczi F.-né.